

Wandelen over het Kootwijkerzand | Veluwe (Gld)

Over onverharde paden naar een ondergestoven dorp

Er dutten wat boerderijen rond de brink van Kootwijk. Het oude romaanse kerkje barst van de rimpels. Na een roerig verleden is de rust verdiend. 'Maar weinig Nederlandse dorpen hebben een geschiedenis als die van Kootwijk', meldt een informatiepaneel.

WANDELROUTE KOOTWIJKERZAND IN HET KORT

Bij Kootwijk ligt een van de grootste zandverstuivingen van Europa. Het goed gemarkeerde Boswachterspad voert vanuit hartje Kootwijk via de Stroese heide, door loof- en naaldbos naar het fraaie Kootwijkerveen en door naar het Kootwijkerzand. Je wandelt vooral over onverharde paden, lekker pittig!

Start: Kootwijk: Gasterij 't Hilletje, De Brink 5, 3775 KP Kootwijk, www.gasterij-hilletje.nl.

Afstand: 17,3 km - rondwandeling.

Navigatie: Routebeschrijving. Die valt grotendeels samen met het Boswachterspad van Staatsbosbeheer (oranje bordjes met witte wandelaar/pijltjes).

De paden: Je wandelt vooral over onverharde paden, soms door mul zand. Pittig.

Horeca: Bij de startplaats in Kootwijk Gasterij 't Hilletje (je kunt hier ook overnachten).

P: Kootwijkerdijk, Kootwijk (gratis).

OV: Dichtstbijzijnde bushalte: vanaf halte Stroe of Heetweg in Stroe/Kootwijkerbroek is het 20 min. lopen langs de Heetweg (berm) richting Kootwijk. Je komt uit in Kootwijk waar je de route kunt oppakken.

Tip: Neem voldoende water mee. Er is geen horeca of watertappunt onderweg.

ROUTEBSCHRIJVING KOOTWIJKERZAND

A t/m Z verwijst naar je locatie op de route. Zie de ANWB-wandelgids.

[1] t/m [100] verwijst naar een 'weetje' onderaan de routebeschrijving.

LA = linksaf; RA = rechtsaf; RD = rechtdoor; ri = richting; kp = knooppunt

A/start = Vanaf de Brink met aan je rechterhand 't Hilletje: wandel RD de Brink af, steek Nieuw Milligenseweg/Hertweg over, de Kootwijkerdijk op.**[1]**

Langs P Kootwijkerdijk. Op splitsing met P62793/001, kies linkerp pad ri Stroe. Bij P62793/003 RD ri Stroe. Route kruist wildrooster en komt na 400 m op kruising van paden met rechts een routepaaltje.

B = Op kruising RA, zandpad. Volg bordjes Boswachterspad (oranje bordje, witte wandelaar/pijltje).**[2]**

Het pad slingert door het bos, kruist het spoor en voert via tunnels onder de A1 door.

C = Circa 100 m na tweede tunnel LA het bos in. Het pad komt na 1,3 km uit op een fietspad.**[3]**

D = Op fietspad RA. Volg de pijltjes. De route slingert ca 3 km door het bos en komt uiteindelijk uit op de Kootwijkerweg (N302).**[4]**

E = Steek voorzichtig de N302 over en sla meteen LA ri parkeerplaats (Kootwijkerveen, officiële start Boswachterspad). Na 40 m bij handwijzer volg RA ri Route Kootwijk, bospad. Het pad voert verderop eerst langs bank tegenover jeneverbesbosjes **[5]**, passeert het Kootwijkerveen en komt uiteindelijk uit op een kruising van wegen en paden met picknickbank en P21462/001.

F = Sla op deze kruising RA, kies pad links langs het fietspad. **[6]**

Opnieuw kruist de route de A1. Verderop RD, spoor oversteken. Volg alsmaar de pijlen. Route steekt brede grindweg over en komt uiteindelijk uit aan de rand van het fraaie Kootwijkerzand. Een bordje 'Kootwijkerzand' ontbreekt. Het is de plek waar het bos plaatsmaakt voor een (bijna) open zandvlakte.**[7]**

G = Ga RD het Kootwijkerzand op, prachtig pad parallel aan mountainbikepad (wandelaars links). Na 1,2 km buigt het Boswachterspad RA de bosrand in.**[8]**

Volg alsmaar de pijlen van het Boswachterpad tot je bij een klaphek (rechts) komt met witrood en geelrood markering.

H = Ga dit hek door, RD Houtzagersweg op tussen weilanden door. Einde LA Kerkendelweg, buigt RA, gaat over in De Brink met aan rechterhand 't Hilletje. EINDE.

WEETJES WANDELROUTE KOOTWIJKERZAND

[1] Stil en doodeenzaam

Gastvrij en heel oud is Gasterij 't Hilletje. Eeuwen geleden al wisselden postkoetsen er van paarden, dronken koetsiers zich er moed in. Er lagen ruige kilometers in het verschiet, de omgeving was niet bepaald plesant. 'Door de stilte der barre zandverstuivingen, door de eenzaamheid der starende nachten, door de onzegbare melancholie der in zomer-regen verschimmende heide. Want ja, het is hier stil en dood-eenzaam...', schreef Veluwe-publicist Jac. Gazenbeek in 1926.

[2] 35 miljoen boompjes

Grove dennen, eiken en torenhoge douglassparren. Het lijkt of het bos er altijd is geweest, maar dat is niet waar. Ruim honderd jaar geleden was het kaal rond Kootwijk op wat heidevelden na. En heel veel stuivend zand. In 1899 werd Staatsbosbeheer opgericht, om dat zand vast te leggen en de houtproductie op gang te krijgen. In veertig jaar tijd werden ruim 35 miljoen boompjes geplant.

[3] Kraaiheide en zwijnenzoelen

Je ziet ze niet, maar ze zijn er wel: grafheuvels, op de Stroese Heide. Ze liggen er al sinds 2800 voor Christus. Is dat waar de kraaien op afkomen? In ieder geval eten die de vruchten van de kraaiheide. Die bloeit al in april, de vrouwelijke bloemen donkerpaars, de mannelijke roze. De sporen links en rechts zijn van zwijnen. Wraatsporen, wroetkuilen en zwijnenzoel, zo'n modderpoel waarin ze liggen rollen om de parasieten uit hun vacht te schurken.

[4] The Big Five. Nee, Six! Ehh.. Seven!

Eerst nog in het donkere bos, dan deze prachtige open vlakte. Een voorproefje van het Kootwijkerzand? Zand sowieso, maar ook bos en heide, een gebied waar je wild verwacht, misschien de Big Five? Pardon, de Big Six, want op de Veluwse bucketlist staan edelhert, ree, wild zwijn, moeflon, vos én das. Sporen alom. Huppend, slepend, kruipend of krioelend. Het is nog lastig ontrafelen, wild zwijn, edelhert, moeflon? En dan zijn er ook nog wisenten. Maar

die moeten nog wennen. Die grazen nu nog achter een hek. Pas in 2022 kun je ze toevoegen aan The Big Ones, nummer 7.

[5] Bankjes waar je blij van wordt

Met een jeneverbes ben je nooit alleen. Zo voelt het. Menshoog, flink postuur, stevige uithuilschouders (jammer van die stekels) en vaak op plekken waar je zou willen blijven hangen. Doen! Het bankje staat ervoor. Verderop meer mooie bankjes, maar dan met uitzicht op het Kootwijkerveen. Toegegeven, daar kan de jeneverbes niet tegenop. Vanaf hogerop ligt het ven aan je voeten, op de oevers grillige bomen, het water soms zilver schitterend dan weer zwart loerend.

[6] Voor later

Het ziet eruit als de dag na een veldslag tussen reuzen. Het moet gezegd, dit bos kan wel een oppeppertje gebruiken. Toch voelt de klapekster zich hier prima thuis. Het vogeltje staat op de rode lijst en broedt al een jaar of twintig niet meer in Nederland. Of hij in de buurt is, weet je aan de muizen, soms zelfs vogeltjes, die hij op stekelige takken spietst. Voor later.

[7] Opeens die woestijn

Bleke zandpaadjes slingeren om vliegdenen en struiken. Maar steeds minder worden het er. En dan opeens is er die woestijn. Hier en daar een verwaaid bosje om te schuilen, tegen de zon, tegen de wind en de regen. Die hebben vrij spel. Verder niets. Niet meer, want ooit hebben hier mensen gewoond. Op dat barre Kootwijkerzand, en dat ging helemaal mis.

[8] 'Overstoven dorp' ...

Zou je het zandpad volgen (tip, wel pittig), dan zou je uitkomen bij het gehucht Dubridun, de voorloper van het later overstoven Kootwijk. Aan de rand van het dorp lag een ven, er waren akkers en bomen. Maar de bodem raakte uitgeput, liet het zand gaan en dat begon te stuiven. Uiteindelijk, rond het jaar 1000, besloten de dorpingen te vertrekken en verderop te gaan wonen, waar vandaag de route begon, Kootwijk. Een diazuil op een logge zandheuvel (Dikke Bart) zou moeten laten zien hoe Dubridun er ooit bij lag. Ook de diazuil is verdwenen. Het uitzicht van toen is er nog wel. Zand. Zand. Zand. Het kon hier spoken, dat zie je zo. De lucht donker en zwaar van het stuivende zand. Het bedekte hutten en huizen, schuurde stallen en schapen, verhulde rovers en ander gespuis. Uiteindelijk legde het zand het leven stil en verjoeg de bewoners naar verderop, het eindpunt van deze wandeling.

The end

Boven 't Hilleetje trekt de lucht open. De reis door de barre zandverstuiving zit erop. De kerkklok schuift richting vier, bitterballentijd. Een slok nog en ook de laatste korrel zand is verdwenen.

Wild spotten?

Dit zijn de tips van Staatsbosbeheer: draag donkere, effen, niet-ritselende kleding * ga rond zonsopkomst of ondergang * gebruik geen geurtjes * loop heel stil en maak geen onverwachte bewegingen * ga eens zitten, wacht en kijk * blijf aan de goede kant van de wind * neem een verrekijker mee * en: uit die telefoon!

GPS

De nummers in de gps-track geven het aantal kilometers aan. Ze verwijzen niet naar de routebeschrijving.

Vragen, tips of complimenten over deze route? Stuur een mailtje via www.nandaraaphorst.nl of naar nraaphorst1961@gmail.com.

Fijne wandeling!